

Daugiau ligonių sulauks reikiamos pagalbos namuose

■ **Komanda:** Kauno miesto poliklinikos Pagalbos namuose tarnybos darbuotojos pas ligonius vyksta kiekvieną darbo dieną nuo 8 iki 20 val.

Laimučio Brundzos nuotr.

Naujagimių, sergančių vaikų, karščiuojančių ar skausmo kankinamų suaugusiųjų lankymas, **slaugos ir priežiūros paslaugų teikimas kauniečių namuose** – Kauno miesto poliklinikos (KMP) Pagalbos namuose tarnybos šeimos gydytojų ir slaugytojų kasdienybė.

Į darbą nežiūri formaliai

Nuo spalio mėnesio slaugos ir priežiūros paslaugų namuose sulauks ne tik prisirašiusieji prie šios poliklinikos šilainių, bet ir prie Kalniečių padalinio.

KMP Pagalbos namuose tarnyboje dirba septynios gydytojos, tiek pat slaugytojų ir dvi slaugytojų padėjėjos. Kiekvieną darbo dieną nuo 8 iki 20 val. jos lanko pacientus namuose. „Iškvietimai registruojami iki 13 val., aplankyti juos stengiamės tą pačią dieną. Dažniausiai mūsų pagalba reikia žmonėms, kuriems nustatytas vienokio ar kitokio lygio slaugos ar priežiūros poreikis. Tačiau, jei ligos ūmios, lankome visus, prisirašiusius prie Kauno miesto poliklinikos“, – užsiminė Pagalbos namuose tarnybos vedėja šeimos gydytoja Elva Marčiulionienė.

Remiantis Sveikatos apsaugos ministerijos numatyta tvarka, šalia asmenų, kuriems nustatytas slaugos ar priežiūros poreikis, šeimos gydytojas namuose lanko sergančius vaikus iki 1 metų amžiaus; sergančius vaikus, kuriems nustatytas sunkus neįgalumo lygis; pacientus, kuriems ūmiai sutriko judėjimo funkcija; pacientus, kuriems karščiuojimo metu atsirado naujų odos bėrimų; pacientus, kuriems pakilo aukštesnė kaip 38,5 laipsnio temperatūra ir jos neveikia temperatūrą mažinantis vaistas.

Pagalbos namuose tarnybos gydytojos ir slaugytojos nežiū-

ri į savo darbą formaliai. Lankomi žmonės turi jų mobiliųjų telefonų numerius, kuriais neretai skambina prieš ir po darbo valandų. „Dažnai lankome vienišus vyresnio amžiaus žmones. Jiems reikia ne tik medicininės pagalbos, bet ir tiesiog pabendrauti. Užsimezga šilti santykiai. Yra buvę taip, kad net per mūsų atostogas apie artimiausio žmogaus mirtį jie mums pranešė anksčiau nei savo vaikams“, – apie atvejus, kai medikai vienišiams senokams tampa artimesni už gimines, užsimena šeimos gydytoja Gintarė Jazdauskaitė.

Naudos telemedicinos elementus

Vizito namuose metu tiek šeimos gydytojai, tiek slaugytojos gali suteikti tas pačias paslaugas, kurias ligoniai gautų atvykę į polikliniką šeimos gydytojo konsultacijos. „Naudojame nešiojamąjį aparatūrą. Viską, ką matuojame ar tikriname kabinete, galime padaryti ir paciento namuose. Kalbu ne tik apie pulso ar kraujospūdžio patikrinimą. Slaugytojos paima ir kraują tyrimams, ir įrašo elektrokardiogramas (EKG). Šiuo metu diegiama programa, kuri leis mums panaudoti telemedicinos elementus. Tada paciento namuose įrašytą EKG slaugytoja galėtų siųsti gydytojui ir jis iš karto turėtų galimybę konsultuoti. Nuotraukomis per išmaniuosius telefonus dalijamės jau dabar: jei yra prauga ar bėrimas, slaugytoja kar-

tais ir viena nuvykusi pas žmogų nufotografuoja, atsiunčia nuotrauką, ir mes iš karto matome, kokia tai bėda“, – pasak E. Marčiulionienės, šiuolaikinėje medicinoje daugėja atvejų, kai gydytojai konsultuoja pagal pačių ligonių arba slaugytojų atsųstas nuotraukas.

Gydytojai pastebi: tiek namuose slaugomiems sunkiems ligoniams, tiek jų artimiesiems reikia ne tik su fizine sveikata susijusios, bet ir socialinės, psichologinės pagalbos. „Jei slaugomas asmuo daug metų guli ant patalo, jam ir artimiesiems kyla daug įvairių problemų. Tokiems žmonėms labai svarbu žinoti, kad jie ne vieni ir kad gali pasitarti su gydytoju visais jiems rūpimais klausimais. Gydytojai konsultuoja tiek lėtinių, tiek ūmių ligų atvejais. Kai slaugomo artimojo būklė pakinta, pablogėja, neretai slaugantys artimieji tiesiog sutrinka, nežino, ką daryti“, – pasak G. Jazdauskaitės, tokiais atvejais kartais užtenka ir telefonu pasikalbėti su žmogumi, viską detalai išaiškinti, paguosti, ir jis nusiramina.

KMP pagalbos namuose specialistų komanda, kurią sudaro gydytojas, slaugytojas, psichologas ir socialinis darbuotojas, teikia ir paliatyviąją pagalbą paciento namuose. Tai visapusiška pacientų, sergančių neišgydomomis, progresuojančiomis ligomis priežiūra ir jų gyvenimo kokybės gerinimas.

Ligonius aplanko dažniau

Ligonių kasos apmoka 12 gydytojų ir 52 slaugytojų vizitus į namus per metus pacientams, kuriems nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis arba specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis su dideliais specialiaisiais poreikiais. Kai kuriais atvejais gali būti apmokėtos 10 papildomų paslaugų (jei šios paslaugos suteikiamos per 30 dienų po kiekvieno išrašymo iš stacionaro).

Tačiau KMP neapsiribojama vien ligonių kasų apmokama slauga. „Žmonėms, turintiems specialiųjų poreikių, kurių sutrikusi judėjimo funkcija, dažnai reikia ne tik medicininių, bet ir socialinių paslaugų. Jas užtikrina jau ne Sveikatos apsaugos, bet Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, tarp kurių iki šiol pasigendama koordinacijos. Kauno miesto savivaldybė inicijavo bandomąjį projektą, kurio metu kartu su Kauno miestu Socialinių paslaugų centru integruotą pagalbą teikiame apie 400 pacientų“, – KMP direktoriaus Pauliaus Kibišos žodžiais, šiam projektui gautas finansavimas iš „Iniciatyvų Kaunui“ programos.

Tiek gydytojai, tiek ligoniai vienos tarnybos darbuotojų rankose sutelktas pagalbos namuose paslaugas vertina geriau nei teiktas anksčiau. „Šeimos gydytojai ir slaugytojai poliklinikose ligoniams lankyti namuose paprastai gali skirti tik dvi valandas per dieną. Per tiek laiko daug pacientų neaplanksys. Juolab kad jie visi išsimėtę po Kauno miestą. O mūsų tarnybos gydytojos ir slaugytojos pagalbą namuose teikia nuo ryto iki vakaro, jos tik tai ir daro. Taip galime daug greičiau suteikti reikiamas paslaugas, žmonėms nereikia ilgai laukti. Be to, mes specializuojamės būtent teikiant šias paslaugas“, – pastebėjo Pagalbos namuose tarnybos Vyriausioji slaugos specialistė Ieva Bradulskienė.

Vizito namuose metu tiek šeimos gydytojai, tiek slaugytojos gali suteikti tas pačias paslaugas, kurias ligoniai gautų atvykę į polikliniką šeimos gydytojo konsultacijos.

Prie Kauno miesto poliklinikos prisirašę pacientai, norintys gauti pagalbą namuose, pirmiausia turi kreiptis į savo šeimos gydytoją. Jis įvertina poreikį ir nukreipia pas Pagalbos namuose tarnybos

gydytoją ar slaugytoją arba suteikia paslaugas pats.

Nuo spalio 1 d. KMP Pagalbos namuose tarnyba slaugos ir priežiūros paslaugas namuose pradeda teikti ir Kalniečių padalinio pacientams. „Po Naujųjų metų planuojame perimti ir Dainavos padalinio pacientus, kuriems tokių paslaugų reikia. Manau, kad iki 2020 m. pabaigos mes aptarėsim visus KMP pacientus su nustatytu slaugos ir priežiūros poreikiu. Iki to laiko Pagalbos namuose tarnybos kabinetai turėtų atverti duris kiekviename poliklinikos padalinyje“, – plėtos planus atskleidė P. Kibiša.

Nežino, ką pamatys

KMP ruošiasi plėsti ir pagalbos paliatyviems ligoniams paslaugas. Visi Pagalbos namuose tarnybos gydytojai ir slaugytojos yra apmokyti dirbti su paliatyviais ligoniais, baigę specialius kursus, įgiję reikiamus pažymėjimus.

Pagrindinė problema, su kuria, plečiant paslaugas, susiduria tarnyba – personalo trūkumas, nes ne kiekvienas gydytojas yra pasiruošęs teikti pagalbą pacientams namuose. „Gydytojai nori dirbti švartuose gražuose kabinetuose. Ir tai suprantama, nes mes važiuojame į ne visada gražius ir švartus namus, ir lietui lyjant, ir sningant. Pirmą kartą vykdamas pas konkretų žmogų į namus niekada nežinome, į kokias sąlygas papulsime, kas ir kaip mus pasitiks, ar šunys užpuls, ar pasitiks draugiškai nusiteikę žmonės“, – pasak E. Marčiulionienės, ne visi gydytojai nori taip dirbti.

Rugsėjo pradžioje gydytoja dalyvavo tarptautinėje Baltijos šalių paliatyviosios medicinos konferencijoje Vilniuje, kur pristatė KMP patirtį šioje srityje. Konferencijoje pranešimą skaičiavo E. Marčiulionienė apibendrinę septynerių metų komandinio darbo organizavimo problemas ir iššūkius teikiant ligoniams pagalbą namuose. Pasak gydytojos, teikiant tokią pagalbą reikėtų tarpinstitucinio bendravimo, užtikrinti geresnę ambulatorinę priežiūrą, efektyvią simptomų kontrolę ir siekti pagerinti gyvenimo kokybę paliatyviems ligoniams.

Spalio 8 d. 16 val. KMP šilainių padalinyje, 255 kabinete, bus minima Tarptautinė hospisų ir paliatyviosios pagalbos diena. Gyventojai kviečiami užsukti ir daugiau sužinoti apie paliatyvias paslaugas. „Pristatysime, kas yra paliatyvi slauga ir kokias paslaugas šioje srityje mes galime suteikti. Be to, siekiame, kad šios paslaugos žmonėms būtų teikiamos ne tik paskutinę trumpą gyvenimo atkarpą, kad jos būtų teikiamos ilgiau“, – atkreipė dėmesį šeimos gydytoja.